

ВИКОРИСТАННЯ БЕЗПІЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ (БПЛА) В ГІРНИЦТВІ

Лекція 2. Правовий режим використання БПЛА

Правовий режим використання БПЛА

1. Нормативна база.
2. Порядок використання повітряного простору цивільними повітряними дронами.
3. Порушення порядку використання повітряного простору України.
4. Відповідальність за порушення порядку використання повітряного простору безпілотниками.

Нормативна база

1. Повітряний кодекс України.

(Повітряний кодекс України : Кодекс України від 19 травня 2011 року № 3393-VI : станом на 01 січня 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17> (дата звернення: 19.02.2024)).

2. Кодекс України про адміністративні порушення.

(Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 1 - 212⁻²⁴) : Постанова Верховної Ради Української РСР № 8074-10 від 07.12.84 : станом на 14 жовтня 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення: 19.02.2024)).

3. Кримінальний кодекс України.

(Кримінальний кодекс України : Кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III : станом на 01 січня 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 19.02.2024)).

Нормативна база

4. Закон України «Про транспорт».

(Закон України «Про транспорт» : Закон України від 10 листопада 1994 року № 232/94-ВР : станом на 01 січня 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/232/94-вр> (дата звернення: 19.02.2024)).

5. Постанова Кабінету Міністрів від 6 грудня 2017 року № 954 «Про затвердження Положення про використання повітряного простору України».

(«Про затвердження Положення про використання повітряного простору України» : Постанова Кабінету Міністрів України від 06 грудня 2017 року № 954 : станом на 05 січня 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/954-2017-п> (дата звернення: 19.02.2024)).

6. Наказ Державної авіаційної служби України та Міністерства оборони України від 11 травня 2018 року № 430/210 «Про затвердження Авіаційних правил України «Правила використання повітряного простору України».

(«Про затвердження Авіаційних правил України «Правила використання повітряного простору України»» : Наказ Державної авіаційної служби України Міністерства оборони України від 11 травня 2018 року № 430/210 : станом на 11 травня 2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1056-18?fbclid=IwAR1-WfL95HKMfnFYKtS1cgJxpoEc-UO1ehJ4TviG953hY-TFsMOsnoIVsKo> (дата звернення: 19.02.2024)).

Загальне визначення

Безпілотне повітряне судно - повітряне судно, призначене для виконання польоту без пілота на борту, керування польотом якого і контроль за яким здійснюються за допомогою спеціальної станції керування, що розташована поза повітряним судном (пункт 6 розділу I Авіаційних правил України «Правила використання повітряного простору України», затверджених наказом Державної авіаційної служби України та Міністерства оборони України від 11 травня 2018 року № 430/210 (далі - Авіаційні правила).

УВАГА!

З 24 лютого 2022 року відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» в Україні введено **режим воєнного стану!**

З 24 лютого 2022 року закрито повітряний простір України для цивільних користувачів повітряного простору, включаючи й безпілотні повітряні літальні апарати (БпЛА).

Рішення щодо можливості використання повітряного простору безпілотними повітряними суднами в конкретній області ухвалює Генеральний штаб Збройних Сил України. Для можливості забезпечення належного використання безпілотних повітряних суден у сільському господарстві суб'єктам господарювання необхідно звернутися до відповідної обласної військової адміністрації на предмет можливості використання на конкретній території (у районі) безпілотних повітряних суден.

Порядок використання повітряного простору цивільними повітряними дронами

Згідно пункту 4 розділу II Авіаційних правил польоти безпілотних повітряних суден масою до **20 кг** включно виконуються без подання заявок на використання повітряного простору, без отримання дозволів на використання повітряного простору, без інформування органів управління Повітряних Сил Збройних Сил України та органів об'єднаної цивільно-військової системи організації повітряного руху України, органів Державної прикордонної служби України, органів обслуговування повітряного руху та відомчих органів управління повітряним рухом, за умови дотримання таких вимог:

Порядок використання повітряного простору цивільними повітряними дронами

- 1) польоти виконуються без перетинання державного кордону України;
- 2) польоти виконуються поза межами встановлених заборон та обмежень використання повітряного простору, крім випадків, установлених Положенням про використання повітряного простору, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 6 грудня 2017 року № 954 (далі - Положення);
- 3) польоти виконуються не ближче 5 км від зовнішніх меж злітно-посадкових смуг аеродромів або не ближче 3 км від зовнішніх меж злітно-посадкової смуги злітно-посадковий майданчик/вертодромів, крім випадків узгодження з експлуатантом аеродрому/злітно-посадковий майданчик/вертодрому;

Порядок використання повітряного простору цивільними повітряними дронами

4) польоти виконуються не ближче 500 м від пілотованих повітряних суден;

5) польоти не виконуються над:

- скупченням людей на відкритому просторі та над місцями щільної забудови;
- об'єктами (зонами), які визначені Міністерством оборони України, Міністерством інфраструктури України, Міністерством внутрішніх справ України, Державною прикордонною службою України, Службою безпеки України, Національною поліцією України, Національною гвардією України, Державною фіскальною службою України, Службою зовнішньої розвідки України, Управлінням державної охорони України, іншими військовими формуваннями та правоохоронними структурами, утвореними відповідно до законів України, та відносно яких здійснюється охорона / державна охорона (за умови позначення території навколо цих об'єктів інформаційними знаками про заборону польотів безпілотних повітряних суден та/або шляхом оприлюднення меж такої заборони), крім випадків виконання польотів за дозволом зазначених вище повноважних органів;

Порядок використання повітряного простору цивільними повітряними дронами

6) польоти виконуються в межах прямої видимості (VLOS);

7) максимальна висота польоту не вище:

- 120 м над рівнем земної (водної) поверхні поза межами диспетчерської зони (control zone), аеродромна зона польотної інформації, зони та райони органів управління повітряним рухом відомчих органів органам управління повітряним рухом, спеціально встановлених зон, іншого спеціально зарезервованого повітряного простору;
- 50 м над рівнем земної (водної) поверхні в межах диспетчерської зони (control zone), аеродромна зона польотної інформації, зони та райони органів управління повітряним рухом відомчих органів органам управління повітряним рухом, спеціально встановлених зон, іншого спеціально зарезервованого повітряного простору, якщо інформація про фактичний статус елементів структури повітряного простору на час виконання польоту відсутня;
- 50 м над статичними перешкодами на горизонтальній відстані не більше 100 м від таких перешкод, як відхилення від зазначених вище обмежень по висоті, на запит власника такого об'єкту;

Порядок використання повітряного простору цивільними повітряними дронами

8) швидкість польоту безпілотного повітряного судна складає не більше 160 км/год.

В інших випадках польоти безпілотного повітряного судна масою до 20 кг включно та усі без винятку польоти безпілотного повітряного судна масою більше 20 кг виконуються у межах спеціально встановлених зон та маршрутів з дотриманням вимог щодо подання заявок на використання повітряного простору, отримання дозволів та умов використання повітряного простору, інформування органів управління Повітряних Сил Збройних Сил України, органів Державної прикордонної служби України, органів об'єднаної цивільно-військової системи організації повітряного руху України, органів обслуговування повітряного руху/управління повітряним рухом.

Порядок використання повітряного простору цивільними повітряними дронами

Пам'ятайте:

 <p>Ви відповідальні за кожен політ</p>	<p>Ви несете юридичну відповідальність за кожен політ. Розумійте правила - порушення може призвести до кримінальної відповідальності.</p>	 <p>Тримайте дистанцію</p>	<p>Незаконно проводити польоти у забудованих територіях (вулиці, міста). Також не можна літати біля аеропортів та злітних смуг.</p>
 <p>ПЕРЕД кожним польотом перевіряйте справність дрона</p>	<p>Перед кожним польотом перевіряйте, що Ваш БПЛА не пошкоджений, усі компоненти працюють згідно з інструкцією.</p>	 <p>Тримайте дистанцію 50 метрів</p>	<p>Не керуйте Ваш БПЛА ближче ніж 50 м від людей, транспорту, будівель чи споруд, або над групами людей на будь-якій висоті.</p>
 <p>Дрон завжди у зоні спостереження</p>	<p>Ви маєте завжди бачити БПЛА під час керування.</p>	 <p>Зважайте на права приватності</p>	<p>Думайте, що саме Ви можете робити з будь-якими знітками, зважаючи на закони про приватність.</p>
 <p>ВИ відповідальні за попередження зіткнень</p>	<p>Саме Ви відповідаєте за уникнення зіткнень з іншими людьми чи об'єктами, включно з повітряними суднами.</p>	 <p>Дозвіл на використання дронів для оплачуваної роботи</p>	<p>Якщо Ви плануєте використовувати БПЛА для будь-якої комерційної діяльності, Ви маєте отримати дозвіл в авіаційній інспекції.</p>

Порушення порядку використання повітряного простору України

Згідно з пунктом 46 «Положення про використання повітряного простору України» до порушень порядку використання повітряного простору України належать:

- використання повітряного простору без подання заявок, отримання дозволу та/або умов його використання, крім випадків, що передбачені цим Положенням;
- недотримання умов використання повітряного простору України або плану польоту (відхилення від маршруту, заданого рівня польоту, зліт чи посадка повітряного судна з незапланованого (на незапланований) або закритий аеродром, постійний злітно-посадковий майданчик/вертодром тощо) без дозволу або погодження органу обслуговування повітряного руху (органу управління повітряним рухом), крім аварійних випадків;
- політ групи повітряних суден, кількість яких перевищує зазначену в заявці;
- порушення вимог щодо порядку перетинання державного кордону та виконання польоту в зоні з особливим режимом використання повітряного простору України;

Порушення порядку використання повітряного простору України

- виконання без дозволу повітряного судна польоту в забороненій зоні або в зонах обмеження польотів та тимчасово зарезервованого повітряного простору України під час їх використання;
- політ повітряного судна, яке не відповідає на запит засобів радіолокаційної системи державного розпізнавання, крім повітряного судна, на яких апаратура радіолокаційної системи державного розпізнавання не передбачена або які повертаються з несправною апаратурою радіолокаційної системи державного розпізнавання з аеродромів, злітно-посадкових майданчиків/вертодромів, де ремонт такої апаратури неможливий;
- невиконання вимог до інформування органів контролю за дотриманням порядку використання повітряного простору України про виконання польотів та провадження іншої діяльності з використання повітряного простору України.

Відповідальність за порушення порядку використання повітряного простору безпілотниками

Відповідальність юридичних осіб (види правопорушень та розмір штрафів) встановлено статтею 127 Повітряного кодексу України.

Відповідальність фізичних осіб – суб'єктів авіаційної діяльності за виконання польотів з порушенням нормативно-правових актів, які регулюють діяльність авіації, встановлено статтею 111 Кодексу України про адміністративні порушення.

Кримінальну відповідальність встановлено статтями 281 та 282 Кримінального кодексу України.

Чи потрібно реєструвати дрон?

Ні, прямої вказівки на обов'язкову реєстрацію цивільних повітряних дронів (безпілотників) законодавством на даний момент не передбачено. Але якщо потрібно здійснити політ в зонах з обмеженнями, або вага вашого безпілотника становить понад 20 кг, то для цього потрібно отримати дозвіл на використання повітряного простору. Процес отримання цього дозволу регулюється Авіаційними правилами. Відповідний акт регулює порядок видачі таких дозволів, а детальну інформацію можна уточнити на офіційному сайті Державної авіаційної служби України.

Список використаних джерел

1. Повітряний кодекс України : Кодекс України від 19 травня 2011 року № 3393-VI : станом на 01 січня 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17> (дата звернення: 19.02.2024).
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 1 - 212⁻²⁴) : Постанова Верховної Ради Української РСР № 8074-10 від 07.12.84 : станом на 14 жовтня 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення: 19.02.2024).
3. Кримінальний кодекс України : Кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III : станом на 01 січня 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 19.02.2024).
4. Закон України «Про транспорт» : Закон України від 10 листопада 1994 року № 232/94-ВР : станом на 01 січня 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/232/94-вр> (дата звернення: 19.02.2024).
5. «Про затвердження Положення про використання повітряного простору України» : Постанова Кабінету Міністрів України від 06 грудня 2017 року № 954 : станом на 05 січня 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/954-2017-п> (дата звернення: 19.02.2024).
6. «Про затвердження Авіаційних правил України «Правила використання повітряного простору України»» : Наказ Державної авіаційної служби України Міністерства оборони України від 11 травня 2018 року № 430/210 : станом на 11 травня 2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1056-18?fbclid=IwAR1-WfL95HKMfnFYKtS1cgJxpoEc-UO1ehJ4TviG953hY-TFsMOsnoIVsKo> (дата звернення: 19.02.2024).
7. [https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/Порядок_використання_цивільних_повітряних_дронів_\(безпілотників\)](https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/Порядок_використання_цивільних_повітряних_дронів_(безпілотників)).